

Dôvodová správa

Informácia o výsledku kontroly „Sociálne služby pre seniorov“ v Košickom samosprávnom kraji vykonanou Najvyšším kontrolným úradom a o opatreniach prijatých Košickým samosprávnym krajom na odstránenie kontrolou zistených nedostatkov

V období od 12.04. - 29.06.2018 bola v Košickom samosprávnom kraji vykonaná na základe poverenia predsedu Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky (ďalej len „NKÚ“) č. 1697/03 zo dňa 26.03.2018 kontrola „Sociálne služby pre seniorov“ v Košickom samosprávnom kraji.

Účelom kontroly bolo posúdiť a vyhodnotiť verejnú politiku Košického samosprávneho kraja (ďalej len „KSK“) v oblasti poskytovania sociálnych služieb pre seniorov pobytovou formou a zároveň preveriť dostupnosť sociálnych služieb v zariadeniach pre seniorov a v špecializovaných zariadeniach v nadväznosti na úlohy a ciele, definované v zákone o sociálnych službách a v Národných prioritách rozvoja sociálnych služieb na roky 2015-2020. Kontrolovaným obdobím boli roky 2015-2017 a iné súvisiace obdobia.

Predmetom kontroly bolo:

1. Konceptné dokumenty samosprávneho kraja, ich súlad s národnými prioritami a vyhodnocovanie
2. Dostupnosť sociálnych služieb pre seniorov
3. Financovanie sociálnych služieb
4. Kontrola poskytovania sociálnych služieb

Kontrola NKÚ bola ukončená dňa 12.07.2018 dorúčením „Protokolu o výsledku kontroly sociálne služby pre seniorov“. Na oboznámenie sa s jeho obsahom a vznesenie prípadných písomných námietok proti pravdivosti, úplnosti a preukázateľnosti kontrolných zistení bol určený termín 19.07.2018. Po oboznámení sa s protokolom o výsledku kontroly KSK písomne oznámil NKÚ, že nemá k zisteniam uvedeným v protokole žiadne pripomienky. Protokol NKÚ hodnotí aj kontrolnú činnosť Odboru sociálnych vecí a zdravotníctva a ÚHK v zariadeniach sociálnych služieb pre seniorov. Údaj o kontrolách vykonaných prostredníctvom ÚHK v zariadeniach sociálnych služieb je v protokole NKÚ na základe predloženej nesprávnej evidencie kontrolnej skupine neúplný. Uvádza **iba počet kontrol vykonaných ÚHK v tých zariadeniach sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti, ktorých predmetom činnosti je poskytovanie služieb v zariadení pre seniorov alebo v špecializovanom zariadení.** Údaj o počte kontrol vykonaných ÚHK v zariadeniach sociálnych služieb neverejných poskytovateľov nebol NKÚ predložený a v protokole chýba. **Z nižšie uvedenej tabuľky vyplýva, že v sledovanom období ÚHK vykonal kontroly celkovo v 16 zariadeniach sociálnych služieb pre seniorov, z toho v 7 zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK a v 9 zariadeniach neverejných poskytovateľov.**

Tab. č. 1 Počet kontrol vykonaných ÚHK v rokoch 2015-2017 v zariadeniach poskytujúcich sociálne služby seniorom

Obdobie	ZSS v ZpKSK*	ZSS NP**	Spolu
r. 2015	1	2	3
r. 2016	1	3	4
r. 2017	5	4	9
SPOLU	7	9	16

Tab. č. 2 Celkový počet kontrol vykonaných ÚHK v rokoch 2015-2017 v zariadeniach poskytujúcich sociálne služby, resp. vykonávajúcich opatrenia sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately

Obdobie	ZSS v ZpKSK*	ZSS NP**	Spolu
2015 - 2017	19	20	39

*ZpKSK – zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK

**NP – neverejní poskytovatelia

Predloženie nesprávnej evidencie malo síce vplyv na analýzu vykonaných kontrol, keď bolo konštatované, že ÚHK nevykonával v kontrolovanom období ani jednu kontrolu v zariadeniach služieb neverejných poskytovateľov pre seniorov, ale **NKÚ to nevyhodnotil ako nedostatok**, a ani z toho **pre KSK nevznikla povinnosť prijať opatrenia**, ktoré by tento nedostatok mali odstrániť.

Z protokolu o kontrole vyplynuli tieto nedostatky a odporúčania:

1. Prehodnotiť možnosti rozšírenia siete špecializovaných zariadení.
2. Nesúlad Koncepcie rozvoja sociálnych služieb KSK na r. 2016 – 2020 s § 83 ods. 3 a 5 zákona o sociálnych službách.
3. Prehodnotiť počet zamestnancov, ktorí zabezpečujú plnenie kompetencií KSK v oblasti poskytovania sociálnych služieb.

Na odstránenie kontrolou zistených nedostatkov KSK prijal tieto 4 opatrenia, s ktorými bol NKÚ písomne listom zo dňa 01.08.2018 oboznámený.

1. K potrebe rozšírenia siete špecializovaných zariadení:
Opatrenie č. 1.1: Zvýšenie počtu zazmluvnených miest v existujúcich špecializovaných zariadeniach neverejných poskytovateľov podľa požiadaviek klientov na území Košického kraja a iných krajov.
Opatrenie č. 1.2: Vypracovanie analýzy voľných objektov vo vlastníctve KSK, v ktorých bude možné po rekonštrukcii vytvoriť špecializované zariadenie, ktorého zriaďovateľom bude KSK.

2. K nesúladu Koncepcie rozvoja sociálnych služieb KSK na r. 2016 – 2020 s § 83 ods. 3 a 5 zákona o sociálnych službách:
Opatrenie č. 2.1: Doplnenie Koncepcie rozvoja sociálnych služieb KSK na r. 2016 – 2020 v súlade s § 83 ods. 3 a 5 zákona o sociálnych službách.
3. K nedostatočnému počtu zamestnancov, ktorí zabezpečujú plnenie kompetencií KSK v oblasti poskytovania sociálnych služieb:
Opatrenie č. 3.1: Zvýšenie počtu zamestnancov na Odbore sociálnych vecí a zdravotníctva.

Splnením prijatých opatrení boli nedostatky zistené kontrolou NKÚ odstránené.

1. Rozšírená sieť špecializovaných zariadení:
 - 1.1 Počet miest v špecializovaných zariadeniach sa pre občanov Košického kraja **v roku 2018 zvýšil oproti roku 2017 o 43 miest.** Išlo o navýšenie počtu zazmluvnených miest nielen u poskytovateľov na území Košického kraja, ale aj v iných krajoch na základe akceptácie výberu poskytovateľov občanmi (Centrum sociálnych služieb v Martine, Seniorský klub v Studienke, Krajské autistické centrum v Prešove, Špecializované zariadenie Spišskej katolíckej charity v Novej Ľubovni). Objednaním ďalších miest v špecializovaných zariadeniach neverejných poskytovateľov v Košickom kraji **sme dosiahli 100%-né zazmluvnenie registrovanej kapacity špecializovaných zariadení na území Košického kraja.**
 - 1.2 Košický samosprávny kraj preveroval možnosti voľných nebytových priestorov v Košiciach a v jeho okolí, ktoré by boli vhodné pre vytvorenie špecializovaného zariadenia s kapacitou 40 ľudí (kapacita zariadenia je limitovaná zákonom o sociálnych službách). Analýzu voľných objektov vykonal Odbor správy majetku na požiadanie Odboru sociálnych vecí. Z hľadiska rozlohy, polohy a dostupnosti voľnej nehnuteľnosti zámeru vytvorenia špecializovaného zariadenia vyhovoval v skúmanom regióne iba jeden objekt, ktorý je vo vlastníctve KSK. Ide o nehnuteľnosť bývalej detskej nemocnice na Námestí budovateľov 13 v Moldave nad Bodvou, prenajaté mestu Moldava nad Bodvou v roku 2018, za účelom zriadenia a prevádzkovania zariadenia sociálnych služieb. V zmluve bolo dohodnuté začatie s prevádzkou zariadenia do 5 rokov od jej podpisu. Mesto informovalo, že do nehnuteľností počas celej doby nájmu neinvestovalo a tieto nie sú využívané na účel, ktorý bol zmluvne dohodnutý. Na základe uvedenej skutočnosti sa KSK rozhodlo pristúpiť k ukončeniu nájmu výpoveďou, v súlade s uzavretou nájomnou zmluvou, a to z dôvodu nedodržania povinnosti začatia prevádzkovania zariadenia sociálnych služieb v lehote 5 rokov od podpisu zmluvy, o čom KSK informoval aj mesto, ktoré uznalo dôvody výpovede. Ukončenie nájmu výpoveďou schválilo Zastupiteľstvo KSK na svojom zasadnutí v decembri 2018. **Po fyzickom prevzatí objektu Košický samosprávny kraj pristúpi k plneniu ďalších úloh potrebných k rekonštrukcii objektu pre účely vytvorenia špecializovaného zariadenia.**
2. Zosúladená Koncepcie rozvoja sociálnych služieb KSK na r. 2016 – 2020 s § 83 ods. 3 a 5 zákona o sociálnych službách:
 - 2.1 Za účelom doplnenia koncepcie v súlade s § 83 ods. 3 a zákona, oslovil Odbor sociálnych vecí v októbri 2018 Agentúru na podporu regionálneho rozvoja, s ktorou spolupracoval od začiatku tvorby tohto strategického materiálu a zároveň vyžiadal od miest a obcí ich komunitné plány. Na základe týchto dokumentov **agentúra vypracovala a predložila KSK analýzu komunitných plánov, ktorá bude tvoriť prílohu Koncepcie rozvoja sociálnych služieb KSK na r. 2016 – 2020.** Zo záverov analýzy komunitných plánov miest a obcí Košického kraja vyplýva, že väčšina z nich

si v oblasti sociálnych služieb kladie za cieľ hlavne vytvoriť podmienky na poskytovanie kvalitných a dostupných sociálnych služieb pre všetky sociálne skupiny občanov, ako aj na podporu komunitného rozvoja, s úmyslom predchádzať vzniku nepriaznivých sociálnych situácií, a tiež rozširovať a skvalitňovať služby poskytovateľov sociálnych služieb definovaných zákonom. Vzhľadom na uvedené závery možno všeobecne skonštatovať súlad medzi prioritami a cieľmi miest a obcí a prioritami a cieľmi Košického samosprávneho kraja v oblasti rozvoja sociálnych služieb.

3. Navýšený počet zamestnancov, ktorí zabezpečujú plnenie kompetencií KSK v oblasti poskytovania sociálnych služieb:

- 3.1 V čase vykonávania kontroly NKÚ pozostával Odbor sociálnych vecí a zdravotníctva z jedného referátu pre zdravotníctvo a troch referátov pre sociálne veci (referát pre zariadenia, referát poskytovania služieb občanovi a referát pre integráciu sociálne vylúčených komunít) s celkovým počtom zamestnancov k danému obdobiu 28 (z toho 15 zamestnancov pre referáty sociálnych vecí). Zmenou organizačnej štruktúry v novembri 2018 došlo k odčleneniu referátu pre zdravotníctvo a vznikol samostatný odbor: Odbor sociálnych vecí s 21 pracovnými miestami (+ 1 miesto vedúceho odboru), čo je oproti pôvodnému počtu **navýšenie o 6 zamestnancov**.

O spôsobe plnenia prijatých opatrení bol NKÚ písomne informovaný listom zo dňa 18.01.2019.

Prílohu tejto správy tvorí kópia Protokolu o výsledku kontroly sociálne služby pre seniorov

Košice, 14.02.2019

Spracovala: Mgr. Slávka Štovčíková